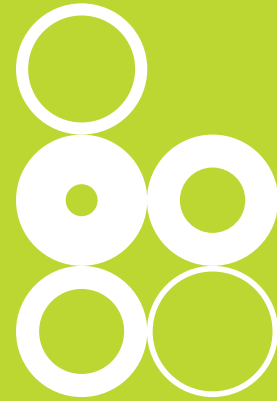

DANSKE
REGIONER

Rammeaftaler for 2007

**på social- og
specialundervisningsområdet**

Indhold

1.	Forord	3
2.	Baggrund	4
3.	Formålet med rammeaftaler	5
4.	Tidsfaktor	6
5.	Resumé	7
	Elementer fra rammeaftalerne	9
6.	Antal pladser i hver region	9
6.1	Antal pladser fordelt på målgrupper	10
6.2	Samlet antal pladser	14
6.3	Antal pladser opdelt efter driftsherre	15
7.	Takstaftaler	15
7.1	Belægningsprocenter	17
7.2	Over- eller underskud	17
7.3	Udvikling af det enkelte tilbud	18
7.4	Administrationsbidrag / Overhead	19
8.	Løbende administration og justering af rammeaftalen	20
9.	Akutsituationer	21
10.	Ventelistesituationer	23
11.	Ledige pladser	24
12.	Udviklingslinier og fokusområder for tilbud på det sociale og socialpsykiatriske område	25
13.	Bruger- og pårørendeinddragelse	26
14.	Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud	27
15.	Udviklingsplaner for institutioner med over 100 pladser	30
16.	Rammeaftalen - et spændende redskab	30
	Specialundervisning	33
17.	Hvordan specialundervisning er inddraget i de enkelte rammeaftaler	33
	Bilag 1: Lands- og landsdelsdækkende institutioner	36

Forord

1

Rammeaftaler på socialområdet er et nyt fænomen, som kommunalreformen har indført med henblik på at koordinere videreførelsen af de tidligere amtslige tilbud på social- og specialundervisningsområdet. Der er nu indgået rammeaftaler i alle fem regioner mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen. Det har været en stor opgave for regionerne og kommunerne at indgå en rammeaftale, både fordi der ikke har været lang tid til arbejdet og fordi hverken de nye regioner eller kommuner har været endeligt på plads. Opgavefordelingen er også ny, og det har vist sig svært at koordinere en række opgaver, man ikke har overtaget endnu. Når man tænker på disse vanskeligheder, danner de indgåede rammeaftaler et flot resultat. Der er generelt etableret et godt samarbejde og gjort en stor indsats for at videreføre tilbuddene og skabe de bedste rammer for brugerne og det sociale arbejde. Danske Regioner ønsker med dette notat at sætte fokus på denne proces og formidle indholdet af de færdige aftaler. Særligt bemærkelsesværdigt er det, at regionsrådene og kommunalbestyrelserne flere steder som led i processen har iværksat fælles udviklingstiltag, der rækker ud over de formelle indholds krav til rammeaftalen. Det vidner om en stor vilje til konstruktivt at udvikle socialområdet til gavn for borgerne.

Med venlig hilsen

Bent Normann Olsen

ramme

2 Baggrund

Med kommunalreformen får kommunerne det fulde myndigheds- og finansieringsansvar på det sociale område og specialundervisningsområdet. Regionerne får et leverandøransvar i forhold til kommunerne. Leverandøransvaret indebærer, at regionerne efter aftale med kommunerne leverer tilbud, og at disse tilbud finansieres af kommunerne via takster. Regionsrådene har samtidig en forpligtelse til at tilpasse kapaciteten og kvaliteten i de regionale tilbud. De regionale forpligtelser over for kommunerne omfatter som hovedregel de tilbud, der hidtil har været omfattet af amtsrådenes opgavevaretagelse, og forpligtelserne fastlægges i en årlig rammeaftale med kommunalbestyrelserne i regionen.

Rollen som leverandør indebærer, at regionerne alene må udbyde opgaver på social- og specialundervisningsområdet, som er aftalt med kommunerne. Herudover kan regionerne alene levere ydelser til den statslige videns- og specialrådgivningsenhed VISO. Med skabelsen af VISO placerer kommunalreformen ansvaret for en del af den amtslige specialrådgivning i statsligt regi.

Ifølge lov om social service § 6, stk. 2 skal alle regionsråd indgå en rammeaftale med kommunalbestyrelserne i regionen. Tilsvarende indgås, jf. folkeskolelovens § 47 stk. 3 og lov om voksenspecialundervisning § 6 h, en rammeaftale på specialundervisningsområdet. Rammeaftalen skal beskrive etablering, tilpasning og udvikling af tilbud på det sociale område og specialundervisningsområdet et år frem i tiden. Rammeaftalen udarbejdes på grundlag af kommunale redegørelser for kommunernes behov for antal, indhold og omfang af tilbud. Rammeaftalen omfatter både regionens tilbud og de tidligere amtslige tilbud, som kommunerne har valgt at overtage, jf. servicelovens § 190.

For at understøtte regionsrådenes og kommunalbestyrelsernes arbejde med at indgå rammeaftaler har Socialministeriet udstedt Bekendtgørelse nr. 36 af 23. januar 2006 om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde med tilhørende Vejledning om rammeaftaler m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde. Tilsvarende har Undervisningsministeriet udstedt Bekendtgørelse nr. 354 af 24. april 2006 om kommunalbestyrelsens årlige redegørelse til regionsrådet og rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen på specialundervisningsområdet.

Bekendtgørelsen og vejledningen om rammeaftaler indeholder en række krav til indholdet af rammeaftalerne. Selve rammeaftalens udformning og skabelon er det imidlertid op til den enkelte region at udvælge.

Danske Regioner ønsker med indeværende notat at præsentere de overordnede linier og tendenser i de fem regionale rammeaftaler samt redegøre for de erfaringer, som regionerne har gjort sig i forbindelse med udarbejdelsen af første generation af rammeaftaler på det sociale område og specialundervisningsområdet. I lighed med tendensen fra de fem rammeaftaler behandles socialområdet og specialundervisningsområdet under ét. Tilsvarende viser det sig ikke at give nogen mening at behandle tilbud i almene ældreboliger særskilt, som angivet i Socialministeriets bekendtgørelse og vejledning. Sådanne tilbud er sociale tilbud, som omhandles i alle rammeaftaler som sociale tilbud.

Danske Regioner hæfter sig i denne forbindelse særligt ved de specielle vilkår, hvorunder rammeaftalerne er blevet til. Hermed sigtes primært til, at de fem regioner og hovedparten af de nye kommuner ikke har eksisteret som selvstændige og egentlige organisationer og myndigheder på tidspunktet for rammeaftalernes tilblivelse. Det betyder bl.a., at regionerne og kommunerne i vidt omfang ikke har kendt omfanget eller indholdet af de nye opgaver og driftsenheder, som de først overtager pr. 1. januar 2007.

Formålet

med

rammeaftaler

3

Bestemmelsen om rammeaftaler på social- og specialundervisningsområdet skal ses i lyset af, at der alene er tillagt regionerne en forsyningspligt for en række tilbud. Hovedformålet med rammeaftalerne er derfor at skabe et værktøj, der sikrer en tilpasning af udbuddet af de tilbud, som rammeaftalerne omfatter. Rammeaftalen skal indeholde oplysninger om takster for kommunernes køb af pladser og individuelle ydelser i tilknytning hertil.

Rammeaftalerne skal bidrage til, at kapacitet og indhold på de sociale tilbud og specialundervisnings-tilbud planlægges og koordineres på den bedste måde for både driftsherre, bestiller og borger. Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, som skal sikre en åben dialog om udviklingen på området samt skabe gennemsigtighed og åbenhed for borgerne. I den forbindelse prioriteres rammeaftalens tilgængelighed højt, og det er et krav, at regionsrådet og kommunalbestyrelserne offentliggør rammeaftalen på deres hjemmeside.

For at smidiggøre driften af tilbuddene og anvisningen af pladser skal rammeaftalen indeholde anvisninger på akutsituationer, ventelister og ledige pladser.

Da det er umuligt at forudse alle problemstillinger i aftaleperioden på forhånd, skal rammeaftalerne fastsætte retningslinier for nødvendige, mindre justeringer under forløbet.

Det er også et mål for arbejdet med rammeaftalerne at skabe dialog til brugerne og de pårørende. Det er både et mål at dette redskab kan bidrage til, at bruger- og pårørendeorganisationerne inddrages i en løbende dialog omkring det enkelte tilbud, men også i forberedelsesprocessen til de kommende rammeaftaler, når processen omkring rammeaftalerne kommer ind i en fast rytme.

Som en del af de overordnede retningslinier, der berører arbejdsprocessen omkring rammeaftalerne, kræves det, at aftalen udarbejdes på baggrund af gensidig dialog mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne. Rammeaftalen skal således bidrage til et smidigt og tillidsfuldt samarbejde kommunerne imellem og mellem kommunerne og regionen. Rammeaftalen definerer en række fælles mål og visioner for samarbejdet mellem kommuner og region og for indsatsen over for borgerne.

Alle rammeaftaler følger KL og Danske Regioners overordnede principper for takstfastsættelse, jf. Fælles vejledning fra KL og Amtrådsforeningen om omkostningsberegning og betalingsmodeller på social- og specialundervisningsområdet. Især målsætningen om et gennemskeligt takstsystem og derigennem sammenlignelige priser og lige konkurrence for alle, er et område, som alle rammeaftalerne prioriterer.

4 *Tidsfaktor*

De rammeaftaler, der nu er vedtaget af regionsrådene og kommunalbestyrelserne, er de første af deres art og 2007 er derfor et indkøringsår. Arbejdet med at forhandle og udarbejde rammeaftalerne har været besværet dels af, at regionerne og kommunerne ikke har været fuldstændigt organiseret under arbejdet med rammeaftalerne og dels af, at de involverede aktører ikke kendte de opgaver, som rammeaftalerne skal danne grundlag for, da de i vidt omfang først får overdraget disse opgaver pr. 1. januar 2007. Desuden er hele processen omkring rammeaftalerne også ny, det gælder både opgavernes fordeling, principperne for takstberegning og grundlaget for visitation og drift.

Rammeaftalerne for 2007 tager derfor i et vist omfang højde for, at aftalerne er blevet til i en periode med mange omvæltninger og mange usikkerhedsmomenter. Det kommer bl.a. til udtryk derved, at de fem rammeaftaler som udgangspunkt fokuserer på sikker drift og videreførelse af status quo.

Ikke desto mindre indeholder flere rammeaftaler ganske ambitiøse planer for, hvilke indsatsområder kommende rammeaftaler skal fokusere på, og der iværksættes allerede med afsæt i rammeaftalerne 2007 udredningsarbejder og fokusområder, som regionerne og kommunerne i fællesskab skal kortlægge langsigtede udviklingstendenser for med henblik på at forudse udviklingsbehov m.v. for særlige målgrupper.

Efter bekendtgørelsens § 8, nr. 1 skal rammeaftalen således indeholde en vurdering af det foregående års rammeaftale og udmøntningen heraf. Dette punkt vil først være relevant fra og med rammeaftalerne for 2008.

tid

Danske Regioner har på baggrund af de netop færdigforhandlede rammeaftaler mellem regionsrådene og kommunalbestyrelserne udarbejdet notatet "Rammeaftaler for 2007 på social- og specialundervisningsområdet". Samtlige regionsråd har indgået rammeaftaler med kommunalbestyrelserne i regionen. Med notatet ønsker Danske Regioner at informere om processen bag rammeaftalerne og de perspektiver for videreførelsen af den amtslige social- og specialundervisningssektor, der nu overgår til henholdsvis regionalt og kommunalt regi. Notatet tager udgangspunkt i lovgivningens krav til rammeaftalernes form og indhold og fokuserer på at beskrive den fremtidige opgavevaretagelse på socialområdet. Det har været regionernes opgave at udarbejde rammeaftalerne og de konkrete udforminger er ligeledes beskrevet i notatet. Derudover er der udvalgt de væsentligste områder og foretaget en sammenligning af de forskellige aftalers behandling af hvert område. Det følgende vil opsummere hovedlinierne fra notatet.

I henhold til servicelovens § 6 skal der hvert år senest den 15. oktober indgås en rammeaftale i hver region mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne. Rammeaftalen skal koordinere etablering, tilpasning og udvikling af de tidligere amtslige social- og specialundervisningstilbud. Kommunalbestyrelserne og regionsrådet skal i rammeaftalen fastlægge antallet og indholdet af de regionale tilbud og almene ældreboliger, som regionsrådet skal stille til rådighed. Herudover skal rammeaftalen fastlægge omfanget af en kommunalbestyrelses forpligtelser til at stille overtagne sociale tilbud og almene ældreboliger til rådighed for andre kommuner i regionen. Fra lovgivningens side er det også et mål med rammeaftalerne at signalere åbenhed og tilgængelighed over for brugerne, og alle aftalerne skal derfor være offentligt tilgængelige.

Det kan konstateres at det i alle regioner er lykkedes at indgå rammeaftaler mellem de regionale forberedelsesudvalg og de kommunale sammenlægningsudvalg. Dette til trods for at processen har været tidsmæssigt meget presset og til trods for, at de nye regionale og kommunale forvaltninger ikke var færdigt organiserede, da arbejdet med rammeaftalerne begyndte, ligesom de opgaver, der beskrives i rammeaftalerne, i vidt omfang er nye og ukendte for de involverede parter. Som konsekvens af dette bærer rammeaftalerne til en vis grad præg af at være et nyt redskab. De nye samarbejdsparter bruger 2007 som et indkøringsår, og rammeaftalerne har på flere områder mere eller mindre foreløbig karakter.

Overordnet set har de fem rammeaftaler mange lighedspunkter i form og indhold. Der kan peges på flere årsager til dette. For det første er der fra lovgivers side udstukket relativt udførlige retningslinier for rammeaftalernes indhold. Dernæst har regionerne i samarbejde med Danske Regioner koordineret arbejdet med rammeaftalerne og løbende udvekslet erfaringer.

Rammeaftalernes primære funktion er at koordinere udbud og efterspørgsel på pladser til brugerne. Det har i udgangspunktet været tanken, at koordineringen skulle tage afsæt i kommunernes indberettede behovsvurderinger. Kommunerne har imidlertid ikke haft et overblik over de tilbud, som de først overtager fra 1. januar 2007 og har heller ikke haft et tilstrækkeligt overblik over deres aktuelle træk på amtslige tilbud. Alle rammeaftalerne går derfor ud fra de amtslige afregningssystemer. Dette betyder, at rammeaftalerne i vidt omfang viderefører det pladsantal, som institutionerne har haft under amternes ledelse.

Med kommunalreformen indføres som noget nyt, at taksterne for alle tilbud og ydelser skal oplyses og danne grundlag for den kommunale finansiering, der skal gælde hele socialområdet. Det er prioriteret højt i alle rammeaftalerne at skabe gennemskuelige takster og lige konkurrence for alle udbydere. KL og Amtsrådsforeningen har i fællesskab udarbejdet en takstvejledning netop for at sikre ensartede vilkår for både regionale og kommunale udbydere. Det kan konstateres, at alle rammeaftalers takstmodeller tager udgangspunkt i denne fælles vejledning. Eksempelvis arbejder alle

rammeaftalerne med, at et eventuelt over- eller underskud i institutionernes regnskab skal udlignes i taksten over de næste år. Der er dog også forskelle i metoderne til at finansiere enkelte poster i taksterne inden for den konkrete beregning af overhead, indregning af afskrivninger og kapitaludgifter, evt. tillæg for generelle udviklingsomkostninger m.v.

Der er i alle rammeaftalerne åbnet for mindre justeringer i aftaleperioden og der er stor lighed i den måde, det udføres på, idet der de fleste steder nedsættes en gruppe til at administrere mindre ændringer. Der er også for de fleste rammeaftalers vedkommende mange ligheder i den måde, hvorpå man tilpasser kapaciteten på tilbuddene ved hjælp af akutpladser, ventelister o.s.v.

Det er interessant at bemærke, hvordan rammeaftalerne indeholder elementer, der rækker ud over lovens bekendtgørelse og vejledning. Det drejer sig særligt om de afsnit, hvor regioner og kommuner i fællesskab udvælger fokusområder, som man vil arbejde videre med i relation til koordinering, dokumentation og kvalitetsudvikling. Fokusområder kan både dreje sig om konkrete, udvalgte målgrupper og en prioritering af dokumentation og kvalitetsudvikling generelt. Endelig er der et område, som næsten alle rammeaftalerne har valgt at sætte på dagsordenen, nemlig fastholdelse og udvikling af faglige netværk. Desuden er det i flere rammeaftaler planlagt, at man næste år vil inddrage brugerorganisationerne mere i udformningen af rammeaftalen, end det har været tilfældet i år. Denne type aftalestof vidner om, at parterne bag rammeaftalerne i flere tilfælde ønsker et tæt samarbejde for at sikre en høj kvalitet i det sociale arbejde.

rammm

Antal pladser i hver region

6

Rammeaftalen skal ifølge bekendtgørelsen oplyse antallet af pladser, der udbydes i regionen. Det være sig både de amtslige pladser, som overgår til kommunerne og de pladser, som regionen fremover skal drive. Dag- og døgnpladser til børn og unge med sociale og adfærdsmæssige problemer med baggrund i servicelovens § 67, stk. 1. omfattes dog ikke af rammeaftalen.

Ifølge servicelovens § 6 stk. 1, folkeskolelovens § 47 stk. 3 og voksenspecialundervisningslovens § 6 h stk. 3 udarbejder kommunalbestyrelserne hvert år en redegørelse for kommunernes forventede behov for brug af pladser ved tilbud, omfattet af rammeaftalen. De kommunale redegørelser udgør både det kvantitative og kvalitative grundlag for regionernes udarbejdelse af de rammeaftaler, som indgås med kommunalbestyrelserne.

De kommunale redegørelser skal være regionerne i hænde senest 1. maj. Hermed er der lagt op til en tidsmæssig meget stram proces i regionerne, såfremt aftalerne skal være politisk godkendt i regionsråd og kommunalbestyrelser senest 15. oktober.

Processen i 2006 har været kendetegnet ved, at kommunerne for det første ikke har haft et overblik over de tilbud, som de først overtager fra 1. januar 2007, og for det andet ikke har haft et tilstrækkeligt overblik over deres aktuelle træk på amtslige tilbud. Som konsekvens har de kommunale redegørelser vist sig uegnede til præcist at estimere de samlede kommunale behov for 2007.

Det kvantitative grundlag for rammeaftalerne har derfor i alle regioner primært taget afsæt i regionernes data for de forskellige kommuner og deres borgeres brug af amtslige tilbud. De amtslige afregningssystemer har her vist sig egnede til at skabe det fornødne overblik.

Afsættet i de amtslige afregningssystemer m.v. indebærer, at de kommunale behovsvurderinger og dermed rammeaftalerne for 2007 i meget vidt omfang bygger og videreføres på niveau med amternes nuværende kapacitet på social- og specialundervisningsområdet.

6.1 Antal pladser fordelt på målgrupper

Nedenfor er oplistet de målgrupper, for hvilke sociale tilbud skal behandles i rammeaftalen. På specialundervisningsområdet omfattes alene de tilbud, som regionerne driver. Tilbuddene i rammeaftalerne omfatter følgende målgrupper:

Efter lov om social service:

- Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud, §§ 103-104
- Midlertidige botilbud, § 107, stk. 2
- Længerevarende botilbud, § 108
- Kvindekrisecentre, forsorgshjem m.v., §§ 109-110
- Særlige dag- og klubtilbud, §§ 32 og 36
- Døgninstitutioner for børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og sikrede døgninstitutioner til børn og unge, § 67, stk. 2 og 3
- Behandling af stofmisbrugere, § 101
- Ydelser fra hjælpemiddelcentraler, § 5, stk. 2
- Tilbud omfattet af § 5, stk. 3 (serviceydelser til personer med længerevarende ophold i boliger til personer med betydelig og varig nedsat fysisk og psykisk funktionsevne efter lov om almene boliger m.v.)
- Specialrådgivningsydelser, der udgår fra og er baseret på den indholdsmæssige opgavevaretagelse i regionale tilbud.

Efter sundhedsloven:

- Behandling for alkoholmisbrug og lægelig behandling for stofmisbrug efter §§ 141 og 142.

Efter folkeskoleloven:

- Specialundervisning og socialpædagogisk bistand, § 20, stk. 3 (lands- og landsdelsdækkende tilbud).

Efter lov om specialundervisning for voksne:

- Specialundervisning for voksne, § 1, stk. 2 (lands- og landsdelsdækkende tilbud)
- Specialundervisning for voksne, § 1, stk. 3 (regionale tilbud til personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder).

Ifølge kommunalreformen overgår driftsansvaret for de amtslige dag- og døgntilbud til børn og unge med sociale og adfærdsmæssige problemer jf. servicelovens § 67, stk. 1 til kommunerne. Der refereres derfor ofte til disse tilbud som "skal-området", fordi kommunerne skal overtage dem. Som konsekvens omfattes de ikke af rammeaftalerne. Kommunerne i Region Midtjylland har ikke desto mindre aftalt, at "skal-området" indarbejdes i rammeaftalen for derigennem at skabe rum for et mellemkommunalt samarbejde om opgaven. På tilsvarende vis har kommunerne i Region Syddanmark valgt, at det kommunale "skal-område" bliver omfattet af de fælles ydelses- og takstprincipper.

Sammenligninger af pladsantallet mellem de forskellige regioner besværliggøres af følgende fejlkilder:

- Der kan være forskel på om, der optælles i helårsaktiviteter eller i cpr-numre
- Tilbud, der er omfattet af rammeaftalen, blandes sammen med tilbud, der ikke er
- Forskellig inddeling af målgrupper og indhold i tilbuddene.

De følgende tabeller oplister antallet af pladser efter udvalgte kategorier af målgrupper, der benytter tilbud, som indgår i rammeaftalerne. Der er for rammeaftalerne forskellige mulige opdelinger: Antallet kan fordeles på de paragraffer, der er nævnt i bekendtgørelsen, opdeles efter målgrupper eller tilbud - eller oplistes efter Tilbudsportalens inddeling.

6.1.1 Døgntilbud til børn og unge med sociale og adfærdsmæssige problemer

Tabel 1 omhandler dag- og døgntilbud til børn og unge med sociale og adfærdsmæssige problemer med behov for at blive anbragt uden for hjemmet jf. servicelovens § 67, stk. 1. Der refereres ofte til disse tilbud som "skal-institutionerne", da der er tale om tilbud, som kommunerne skal overtage fra amterne. Tilbuddene er formelt set ikke omfattet af rammeaftalen, og tabellen indeholder kun oplysninger for Region Midtjylland, idet kommunerne her indbyrdes har aftalt at koordinere udbud og efterspørgsel på tilbuddene.

Tabel 1. Dag- og døgntilbud til børn og unge med sociale og adfærdsmæssige problemer – SEL § 67, stk. 1.

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
			625	

6.1.2 Døgntilbud til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne

Tabel 2 omhandler døgntilbud til børn og unge, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk nedsat funktionsevne har behov for behandling eller anden udviklingsmæssig støtte (f.eks. undervisning). Tilbuddene retter sig også mod børn og unge med psykiatriske problemstillinger.

Tabel 2: Døgntilbud til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – SEL § 67, stk. 2

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
282	336	430	441	285

Tabel 3: Døgntilbud til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – opdelt efter driftsherre

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Regionen: 140	Regionen: 152	Regionen: 269	Regionen: 216	Regionen: 21
Kommunerne: 142	Kommunerne: 184	Kommunerne: 161	Kommunerne: 225	Kommunerne: 221

6.1.3 Dagtilbud til børn og unge

Tabel 4 omhandler særlige dagtilbud og klubtilbud til børn, der på grund af betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har særligt behov for støtte, behandling m.v., der ikke kan dækkes via ophold i almindelige dagtilbud.

Tabel 4: Særlige dag- og klubtilbud til børn og unge - SEL § 32 og 36

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
424	175	236	390	175

Tabel 5: Særlige dag- og klubtilbud til børn og unge – opdelt efter driftsherre

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Regionen : 20	Regionen: 0	Regionen: 24	Regionen: 14	Regionen: 20
Kommunerne: 404	Kommunerne: 175	Kommunerne: 212	Kommunerne: 376	Kommunerne: 155

6.1.4 Dagtilbud til voksne

Tabel 6 omfatter tilbud om beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet og som ikke kan benytte tilbud efter anden lovgivning. I tabellen indgår desuden aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene.

Tabel 6: Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud – SEL § 103 og 104

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
2062	3021	4067	4964 ¹	1564

Tabel 7: Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud – opdelt efter driftsherre

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Regionen : 125	Regionen: 257	Regionen: 514	Regionen: 654	Regionen: 229
Kommunerne: 1937	Kommunerne: 2764	Kommunerne: 3553	Kommunerne: 4310	Kommunerne: 1335

6.1.5 Døgntilbud til voksne

Tabel 8 omfatter tilbud om døgnophold i boform eller almen bolig, der er egnet til længerevarende ophold for personer, som på grund af betydelig og varig fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for omfattende hjælp i almindelige daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse på anden vis.

Tabel 8: Længerevarende døgntilbud til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – SEL § 108 og ABL §§ 83-87, 97, 98, 102

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
2052	2147	2703	2928 ¹	1427,5

Tabel 9: Længerevarende døgntilbud til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – opdelt efter driftsherre

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Regionen: 651	Regionen: 294	Regionen: 1034	Regionen: 864	Regionen: 392
Kommunerne: 1401	Kommunerne: 1853	Kommunerne: 1669	Kommunerne: 2064	Kommunerne: 1035,5

6.1.6 Sikrede døgninstitutioner

Tabel 10 omhandler sikrede døgninstitutioner, der af Socialministeriet er godkendt til at have yderdøre og vinduer konstant aflåst. Målgruppen for institutionerne er børn og unge, der enten på grund af en farlighedsvurdering, behovet for behandlingsmæssig/ pædagogisk observation, vareretætssurrogat, afsoning eller dom til ophold idømmes anbringelse på sikret institution.

Tabel 10: Sikrede døgninstitutioner SEL § 67, stk. 3

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
42	29	20	40 (heraf 15 åbne pladser)	0

Tabel 11: Sikrede døgninstitutioner – opdelt efter driftsherre

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Regionen: 26	Regionen: 29	Regionen: 20	Regionen: 40	Regionen: 0
Kommunerne: 16	Kommunerne: 0	Kommunerne: 0	Kommunerne: 0	Kommunerne: 0

¹ Tabel 6 og 8 er der for Region Midtjylland inkluderet et mindre antal børn og unge inden for autismspektret

6.1.7 Forsorgshjem og krisecentre for voldsramte kvinder

Tabel 12 omfatter midlertidige tilbud til voldsramte kvinder, hjemløse eller andre personer med særlige sociale problemer, som ikke kan opholde sig i egen bolig, og som har behov for botilbud og for tilbud om aktiverende støtte.

Tabel 12: Forsorgshjem og krisecentre for voldsramte kvinder, SEL § 109-110

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
277	314	450	769	235

Tabel 13: Forsorgshjem og krisecentre for voldsramte kvinder – opdelt efter driftsherre

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Regionen: 181	Regionen: 55	Regionen: 0	Regionen: 74	Regionen: 12
Kommunerne: 96	Kommunerne: 259	Kommunerne: 450	Kommunerne: 695	Kommunerne: 223

6.1.8 Behandling af stofmisbrugere, Specialundervisning for børn og voksne samt kommunikationscentre

Samtlige rammeaftaler indeholder koordinering af tilbud om behandling af stofmisbrug, tilbud om specialundervisning ved lands- og landsdelsdækkende tilbud samt ydelser fra kommunikationscentre. De er imidlertid ikke opgjort kvantitativt i indeværende notat, da opgørelsesmetoderne varierer fra rammeaftale til rammeaftale. Den primære årsag hertil vurderes at være, at en stor del af disse tilbuds ydelser ikke er bundet til et bestemt antal pladser, som tilbuddet udbyder. Ydelserne har i vidt omfang snarere karakter af forløb af kortere eller længere varighed og ofte endda af ambulans karakter. Det umuliggør en meningsfuld opgørelse både på tværs af tilbuddene inden for den enkelte rammeaftale og på tværs af de 5 rammeaftaler.

6.2 Samlet antal pladser

Rammeaftalen skal oplyse det samlede antal pladser, som tilbydes kommunalbestyrelserne i regionen, d.v.s. både de tilbud som regionen og beliggenhedskommunerne driver. Pladsantallet er her opgivet uden misbrugsbehandling og specialundervisning/ kommunikationscentre.

Tabel 14: Samlet antal pladser

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
5139	6022	8020	9532 ²	3686,5

Det generelle billede er, at de fleste tilbud fortsætter med den nuværende kapacitet i 2007. Det afspejler, at kommunerne betragtet under ét forventer stort set uændret forbrug af pladser i 2007 i forhold til 2006.

² Det samlede pladsantal og antallet af pladser der drives af kommunerne er for Region Midtjylland opgivet uden pladserne i tabel 1 for at lette sammenligningen med de øvrige landsdeles samlede kapacitet.

6.3 Antal pladser opdelt efter driftsherre

Nedenfor i tabel 15 og 16 fremgår alle tilbud omfattet af rammeaftalerne (eksklusive misbrugsbehandling og specialundervisning/ kommunikationscentre) fordelt på driftsherre i 2007.

Tabel 15: Antal pladser drevet af regionen

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
1109	787	1841	1862	717

Tabel 16: Antal pladser drevet af beliggenhedskommunen

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
4030	5235	6179	7670	2969,5

Takstaftaler

7

Serviceovens § 173 fastsætter finansieringsreglerne for de sociale tilbud. Kommunerne har fremover det fulde finansieringsansvar for sociale tilbud til borgerne. En kommune kan visitere til egne tilbud, private tilbud, andre kommuners tilbud eller regionale tilbud. Køb af et tilbud/pladser i private tilbud, regionale tilbud eller andre kommuners tilbud består i køb af enkeltpladser, hvor prisansættelsen fastsættes i en konkret aftale eller i henhold til en rammeaftale ved køb af flere pladser. Opgavefordelingen vil fremover være, at kommunen har forsyningsansvaret i forhold til borgeren, mens regionen, for de tilbud den driver, har en forsynings- og udviklingspligt i forhold til kommunen. Regionen har pligt til at tilpasse kapaciteten og sammensætningen af sine tilbud i forhold til den efterspørgsel, kommunerne har indberettet i forbindelse med rammeaftalen. Regionen har derudover ansvaret for, at der sker en faglig udvikling af tilbuddene.

De regionale omkostninger på social- og specialundervisningsområdet skal finansieres fuldt ud af de takster, der opkræves af kommunerne - bortset fra visse særlige administrative opgaver og specialrådgivningsydelser, som regionerne og VISO har indgået kontrakt om. Udgangspunktet for den kommunale finansiering vil være en takstbetaling for den enkelte regionale plads, der fastsættes på baggrund af den samlede udgift, regionen vil have for typen af tilbud. Taksten for typen af tilbud fastsættes i rammeaftalen.

I konsekvens af, at regionens udgifter til drift af tilbud skal finansieres fuldt ud ved kommunal takstbetaling følger, at taksterne skal rumme udgifter, der tidligere afholdtes over amternes administrationskonti. Det betyder, at taksterne for 2007 både indeholder summen af kommunernes og amternes socialudgifter til de omhandlede driftsenheder tillagt amternes udgifter forbundet med at administrere tilbuddene. For kommunerne betyder det, at priserne/ taksterne for 2007 ikke vil være umiddelbart sammenlignelige med summen af diverse kendte udgiftsposteringer i de amtslige og kommunale regnskaber for 2006. Som eksempel skal taksterne bl.a. rumme udviklingsomkostninger ved driften, henførbare administrationsudgifter samt udgifter ved ubenyttede pladser og eventuelt beredskab som led i at undgå ventelister.

For at understøtte den regionale takstberegning og sikre ensartethed i udgiftsopgørelserne bag taksterne udsendte KL og Armrådsforeningen i efteråret 2005 en Fælles vejledning fra KL og Amtrådsforeningen om omkostningsberegning og betalingsmodeller på social- og specialundervisningsområdet.

Med vejledningen anbefales, at kommunerne følger takstberegningssmodellerne i vejledningen for kommunale tilbud. Anbefalingen er en konsekvens af, at kommunerne fremover i meget stort omfang vil købe ydelser hos hinanden, for så vidt angår tilbud/ydelser omfattet af rammeaftalerne. Den kommunale forpligtelse til at udregne omkostningsbaserede takster for sine tilbud er efterfølgende fastsat ved lov.

I alle rammeaftalerne er både de regionale og kommunale tilbud omfattet af den vedtagne takstmodel. Rammeaftalernes takstmodeller følger KL og ARF's vejledning, der indeholder følgende overordnede principper for takstfastsættelsen:

1. Incitament til effektiv drift

Omkostningsberegningssystemet skal sikre incitament til, at tilbuddene drives økonomisk effektivt. Herunder er det vigtigt, at der løbende sker en hensigtsmæssig tilpasning af kapaciteten.

2. Priserne skal være retvisende

Af hensyn til lige konkurrence mellem regionale, kommunale og private tilbud skal priserne indeholde alle de omkostninger, som er relevante. For at sikre en enkel administration kan der anvendes gennemsnitstakster for en given type tilbud, og derudfra kan der anvendes en takstdifferentiering, alt efter hvilke tillægsydelser brugeren tildeles. Det er i den forbindelse vigtigt, at de enkelte udgiftselementer er klart definerede.

3. Budgetsikkerhed for regioner og kommuner

De budgetterede udgifter skal være så realistiske som muligt, og der skal i den forbindelse ske en løbende tilpasning af kapaciteten. Taksterne er endelige.

4. Udviklingstiltag

Der skal være økonomi til udvikling af tilbuddene.

5. Samme regler for alle udbydere af tilbud

Der skal gælde samme regler for alle udbydere af tilbud for at sikre ens konkurrencevilkår.

Der må i forbindelse med overgangen til de nye driftsvilkår påregnes, at der bliver behov for indgåelse af en række aftaler om tillægsydelser til at finansiere den ekstra støtte, som visse brugere allerede i dag modtager. I Region Sjællands, Region Syddanmarks og Region Nordjyllands rammeaftaler forsøger man dog at begrænse brugen af tillægsydelser. I Region Sjælland og Region Nordjylland er man blevet enige om det princip, at der lægges færrest muligt tillægsydelser på det enkelte tilbud. I Region Sjælland sker dette i forlængelse af, at der er lagt vægt på, at tilbuddet dækker den vifte af ydelser, som målgruppen har behov for. I Region Nordjylland budgetteres der ikke for tillægsydelser, fordi man skønner, at man på nuværende tidspunkt ikke har noget overblik over omfanget af de fornødne tillægsydelser på det enkelte tilbud. Der budgetteres derfor ikke med tillægsydelser for 2007 og i Region Sjælland heller ikke for 2008. I Region Syddanmarks rammeaftale begrænser man omfanget af tillægsydelser ved at operere med totaltilbud inden for taksten, som så til gengæld er differentieret.

Overfor gennemgås, hvordan regionerne vælger at inkludere en række udvalgte elementer i taksterne.

7.1 Belægningsprocenter

Alle takster i rammeaftalerne baserer sig på en forventet belægningsprocent. Der er frihed til selv at fastsætte de belægningsprocenter, som det enkelte tilbud skal takseres efter. Det vil aldrig være realistisk at forvente en fuld belægning, men alt efter tilbuddets målgruppe og alderssammensætning kan man fastsætte en realistisk, forventet belægningsprocent. Den forventede belægning beregnes som oftest med udgangspunkt i de seneste års resultater.

Tabel 17: Belægningsprocenter

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Man benytter følgende områdebestemte belægningsprocenter:</p> <ul style="list-style-type: none">· Botilbud: 95 pct.,· Institutioner med aflastnings- og akutpladser: 85 pct.,· Beskæftigelses-tilbud: 90 pct.,· Specialundervisning for børn: 95 pct. <p>For voksenspecialundervisning og krise- og misbrugscentre betales taksten efter en abonnementsordning.</p>	<p>Den enkelte driftsherre, fastsætter den belægningsprocent, som indgår i takstberegningen.</p>	<p>Der anvendes belægningsprocenter for de to seneste år som grundlag for takstberegningen. På de tilbud, hvor der de seneste år har været en konstant overbelægning, skal der ske en tilpasning af det faktiske pladsantal.</p>	<p>Man benytter følgende områdebestemte belægningsprocenter:</p> <ul style="list-style-type: none">· Børneområdet: 95 pct.· Voksenområdet: 98 pct. <p>Krisecentre og forsorghjem er undtaget fra denne opdeling.</p>	<p>Der anvendes generelt en belægningsprocent på 95. Denne kan afviges under en af følgende omstændigheder:</p> <ul style="list-style-type: none">· Historiske erfaringer viser noget andet· Tilbuddet har en akutforpligtelse· Særlige problemstillinger gør sig gældende vedr. belægning.

Som det fremgår af ovenstående tabel, er der for retningslinierne omkring belægningsprocenter en vis variation i, hvordan det er fastsat i rammeaftalerne. Region Sjælland har som den eneste lagt fastsættelsen af belægningsprocenten over til den enkelte driftsherre, Region Syddanmark planlægger at beregne den forventede belægning direkte ud fra de seneste to års resultater, og Region Nordjylland arbejder med en belægningsprocent for alle regionens tilbud, dog åbner de vedtagne afvigelser fra den fastsatte belægningsprocent for, at relativt mange tilbud kan afvige fra den aftalte belægningsgrad. Både Region Midtjylland og Region Hovedstaden har inddelt kategorier, hvori man arbejder med forskellige belægningsprocenter.

7.2 Over- eller underskud

Det er forudsat, at institutionerne fuldt ud skal finansieres gennem takstbetaling. Indtægter fra takstbetalingen vil dog næppe svare til udgifterne i det enkelte år, men over en årrække skal udgifter og indtægter svare til hinanden. Efter lov om regionernes finansiering kan over- eller underskud på de sociale tilbud eller tilbud om specialundervisning derfor modregnes i taksten to år efter. Det betyder, at der skal ske en efterregulering, hvis der er væsentlige forskelle mellem udgifter og indtægter. KL og ARF foreslår, at taksterne er "endelige", det vil sige, at de ikke reguleres direkte i forhold til det opgjorte regnskab, men modregnes i taksten det følgende år. Anbefalingen følger Indenrigs- og Sundhedsministeriets budget- og regnskabssystem. Over- eller underskud skal udlignes senest efter to år. Et overskud kan ikke subsidiere underskud på en anden målgruppe.

Tabel 18: Over- eller underskud

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Mindre udgiftsudsving finansieres inden for takstbetalingen i budgetåret.</p> <p>Der arbejdes med en begrænset efterregulering, der indregnes i taksten to år efter det år, den vedrører.</p> <p>Større uforudsete udgifter bringes op ved forhandlingerne om rammeaftalen.</p>	<p>Eftersom regulering tidligst vil blive relevant i 2008 udarbejdes nærmere regler i 2007.</p>	<p>Institutionerne har lov til at overføre midler mellem budgetårene, inden for de regler, som kommunerne og regionen har fastsat.</p> <p>Man planlægger i forbindelse med rammeaftalen for 2008 at beslutte om de overførte midler kan puljes, f.eks. til de enkelte målgrupper.</p>	<p>Kun over- eller underskud, der overstiger +/- 5 pct., skal korrigeres i de næste to års takster.</p>	<p>Der må maksimalt hensættes 5 pct. af bruttobudgettet til konsolidering ved et evt. overskud.</p> <p>Underskud der ikke kan finansieres af den hensatte konsolidering, skal indregnes i de følgende to års takster.</p>

Alle rammeaftalerne fastsætter retningslinier for udligning af over- eller underskud og planlægger, at afvigelser skal indregnes i de følgende års takster. Parterne bag rammeaftalerne i Region Sjælland og Region Syddanmark har valgt ikke fuldt ud at fastsætte retningslinierne for dette punkt endnu, eftersom det først vil blive relevant at korrigere taksterne tidligst i 2008. I alle regioner undtagen Region Sjælland arbejder man med en minimumsgrænse, og først når udsving er over denne grænse, skal de indregnes i taksterne. Afvigelser inden for denne ramme anses for normale i en rationel institutionsdrift. Det er imidlertid kun rammeaftalerne for Region Midtjylland og Region Nordjylland, der har fastsat, hvor denne grænse skal sættes, nemlig ved et over- eller underskud på over 5 pct. I Region Hovedstaden er denne grænse ikke fastlagt, mens det i Region Syddanmark er besluttet, at grænsen fastsættes af hver driftsherre.

7.3 Udvikling af det enkelte tilbud

I denne kategori placeres omkostninger til kurser, supervision, konsulenttydelser og efteruddannelse for personale ansat i tilbuddet, både udgifter direkte til efteruddannelsen og omkostninger forbundet med at frikøbe arbejdskraften. Disse omkostninger indregnes i taksten for at sikre en faglig udvikling af tilbuddene og for løbende at fastholde tidssvarende kompetencer og kvalifikationer i eksisterende ydelser.

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Den enkelte driftsherre fastsætter, hvor stor en andel af taksten, der skal afsættes til udvikling af tilbuddet.</p>	<p>Den enkelte driftsherre fastsætter, hvor stor en andel af taksten, der skal afsættes til udvikling af tilbuddet.</p>	<p>Den enkelte driftsherre fastsætter, hvor stor en andel af taksten, der skal afsættes til udvikling af tilbuddet.</p>	<p>Den enkelte driftsherre fastsætter, hvor stor en andel af taksten, der skal afsættes til udvikling af tilbuddet.</p>	<p>Den enkelte driftsherre fastsætter, hvor stor en andel af taksten, der skal afsættes til udvikling af tilbuddet.</p>

Der tegner sig et entydigt billede af, hvordan udviklingen af det enkelte tilbud skal finansieres. Det er op til den enkelte driftsherre at fastsætte, hvor stor en andel af taksten der skal benyttes til opkvalificerende formål m.v.

7.4 Administrationsbidrag/Overhead

Som anført skal regionernes udgifter til administration af de regionale tilbud opkræves over taksten. Udgifterne omfatter ikke det administrative arbejde forbundet med at forberede og udarbejde rammeaftalerne, idet regionerne tilføres et fast beløb hertil over bloktilskuddet.

Administrationsudgifterne omfatter en række direkte og indirekte udgifter knyttet til det enkelte tilbud / leverancen af den enkelte ydelse.

De direkte udgifter vedrører typisk følgende funktioner:

- Løn til personale ansat på institutionen
- Uddannelses- og udviklingsudgifter
- Varekøb og tjenesteydelser foretaget på institutionen
- Husleje, varme, ejendomsforsikringer m.v.
- Mindre vedligeholdelsesopgaver.

De indirekte udgifter skal typisk finansiere følgende:

- Andel af løn og overheadudgifter til personale ansat i støttefunktioner centralt
- Fælles, tværgående uddannelse og udvikling
- Andel af udgifter til IT, økonomisystem, revision, personaleforsikringer.

Tabel 20. Administrationsbidrag

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
I taksten indregnes til de faktiske udgifter til administration, dog maksimum 10 pct. af de samlede øvrige driftsomkostninger.	· Administrations-overhead: 4 pct. af de samlede øvrige driftsomkostninger. · Bidrag til tilsyn indgår i dette administrationsoverhead.	Hvert bidrag anført som pct. -del af de samlede øvrige driftsudgifter: · Direkte og indirekte overhead: 5 pct. · Udvikling: 0,5 pct. · Tilsyn: fastsættes af driftsherren for 2007	Hvert bidrag anført som pct. -del af de samlede øvrige driftsudgifter: · Henførbare administrationsudgifter: 5,5 pct. · Tilsyn: 0,2 pct. · Udvikling: 0,5 pct. · Dokumentation af kvalitet: 0,2 pct.	Driftsherren medregner udgifter til administration og tilsyn i taksten.

Der er en vis variation i de fem rammeaftalers metode til at finansiere administrationsbidraget. I Region Nordjylland er det, som det eneste sted, driftsherren selv, der indregner de faktiske udgifter til dette område i taksten. I de øvrige rammeaftaler beregnes de direkte og indirekte administrationsomkostninger som en pct.-del af taksten. Det skal bemærkes, at der i bidraget på maksimalt 10 pct., der arbejdes med i takstaftalen for Region Hovedstaden, er indeholdt en finansiering af større vedligeholdelsesopgaver. På længere sigt, når udbyderne har mere erfaring med institutionsdriften, er det planen at indføre en mere differentieret og omkostningstro tilgang til de indirekte udgifter ved takstberegningen i Region Hovedstaden.

I Region Syddanmark og Region Midtjyllands rammeaftaler er der indregnet et tillæg i taksterne på 0,5 pct., som er tiltænkt den generelle udvikling. Med generel udvikling forstås udvikling, der rækker ud over almindelig kursusvirksomhed i den enkelte institution og anden udvikling, der direkte kan henføres til det enkelte tilbud. Bidraget skal således finansiere udvikling og omstilling af de overordnede opgaveområder.

I rammeaftalen for Region Midtjylland er der ligeledes indregnet et tillæg på 0,2 pct. af taksten, som skal bruges til dokumentation af kvaliteten i de udbudte tilbud på social- og specialundervisningsområdet. Det er planlagt, at tillægget blandt andet skal bruges til at undersøge tilfredsheden blandt brugere og pårørende.

8 Løbende administration og justering af rammeaftalen

I henhold til bekendtgørelsen om rammeaftaler § 15 skal aftalens parter fastlægge en procedure for, hvordan der kan ske tilpasninger af aftalen i aftaleåret, hvis der viser sig behov herfor.

Man har, i udformningen af rammeaftalen, haft som mål at skabe en aftale, der skal få samarbejdet og fordelingen af pladser til at forløbe så smidigt som muligt. Derfor forsøger man, ved at fastsætte procedurer for løbende justeringer af aftalen, at øge rammeaftalens rummelighed. Et sådan instrument er også nødvendigt, fordi der i aftaleperioden kan opstå uventede situationer, som det ikke på forhånd er muligt at tage højde for.

Tabel 21: Løbende administration og justering af rammeaftalen

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>En koordinationsgruppe nedsættes for at følge op på rammeaftalen og gøre forberedelser til næste års rammeaftale. Koordinationsgruppen har desuden til opgave at udføre de besluttede analyser. Hvis driftsherrerne ønsker at ændre kapaciteten på tilbuddene, skal det meddeles koordinationsgruppen. Hvert halve år eller hvert kvartal følges der op på udnyttelsen af tilbuddene og dette forelægges Kommunekontakt-rådet og Kontaktudvalget.</p> <p>Hvis en plads ikke besættes inden tre måneder, kan det nedlægges eller benyttes til et andet formål.</p>	<p>Styregruppen kan foretage mindre korrektioner i rammeaftalen, og kan desuden foretage forberedelser til den kommende rammeaftale. Oprettelse og nedlæggelse af tilbud forelægges altid Kontaktudvalget via styregruppen. Større justeringer, der regulerer tilbuddets pladsantal med over 20 pct., gennemføres ikke før alle rammeaftalens parter er blevet hørt.</p> <p>Der kan til enhver tid oprettes enkeltmandstilbud</p>	<p>Mindre justeringer i løbet af rammeaftalens periode, som f.eks. nedlæggelse af en plads der har stået ledig i længere tid, vedtages i Det Administrative Samarbejdsforum. Større ændringer skal forhandles i Kontaktudvalget.</p> <p>Hvis der gennem længere tid er en underbelægning, har driftsherrn pligt til at foretage tilpasninger.</p>	<p>Oprettelse af et nyt tilbud skal meddeles regionen og de øvrige kommuner så tidligt som muligt og senest, når beslutningen er truffet. Nedlæggelse af et tilbud skal behandles i den administrative styregruppe. Denne har i øvrigt til opgave at følge op på rammeaftalen og sikre at der leves op til de aftalte mål og visioner.</p>	<p>Den enkelte driftsherre kan i rammeaftalens periode foretage midlertidige ændringer af tilbud i form af kapacitets tilpasninger, uden at dette medfører en justering af rammeaftalen. Det kan være begrundet i øget eller vigende efterspørgsel.</p> <p>Varige ændringer godkendes af Kontaktudvalget efter indberetning fra den administrative styregruppe.</p> <p>Ved rammeaftalens udløb skal hver enkelt driftsherre meddele hvilke ændringer, der har været foretaget, til den administrative styregruppe.</p>

Alle rammeaftalerne har niveaudelt de uforudsete ændringer, der kan komme i aftaleperioden. Man har så valgt et forum, der umiddelbart kan godkende mindre ændringer. Denne ordning er lavet for at sikre den bedste udnyttelse af ressourcerne og den mest effektive drift af tilbuddene. Det er helt indlysende mest optimalt, hvis man forholdsvis hurtigt kan f.eks. omstille pladser til andre målgrupper, så man undgår dels at have pladser stående tomme og dels at have venteliste på en bestemt type pladser, og det er i den forbindelse ønskeligt at undgå at skabe et tungt, bureaukratisk system. En rimelig mulighed for justeringer vil også gøre det lettere at overholde de aftalte takster, og det er således i alles interesse at have nogle brugbare retningslinier for justering af rammeaftalens bestemmelser.

For at gavne den langsigtede administration af rammeaftalen kan det også være relevant at have aftalt, hvordan erfarede udviklingsbehov og ændringsforslag opsamles og tages med til drøftelserne omkring næste års rammeaftale. Det ansvar har nogle af rammeaftalerne uddelegeret. I Region Sjælland og Region Nordjylland er det konkret den administrative styregruppe, der skal følge op på rammeaftalen samt opsamle erfaringer og forslag til næste rammeaftale. I Region Hovedstaden bliver den opgave varetaget af den nedsatte koordinationsgruppe.

Det er klart, at det i henhold til at sikre at tilbuddene bliver drevet økonomisk effektivt, er særligt vigtigt at sikre, at der ikke står pladser tomme gennem længere tid. Det er derfor for Region Syddanmarks og Region Hovedstadens rammeaftaler vedtaget, at driftsherren har pligt til at justere pladsantallet, hvis en plads står tom gennem længere tid.

I forbindelse med justeringer og kapacitetsændringer lægges der i rammeaftalerne op til, at man tænker på alle myndigheders vegne og praktiserer fair play. Det vil sige, at man så tidligt som muligt informerer alle de parter, der vil blive berørt af ændringen.

Akutsituationer

9

Det skal jf. bekendtgørelsens § 8, stk. 1, nr. 6 fremgå af rammeaftalen, hvordan man håndterer akutsituationer i regionen. Socialministeriets vejledning foreslår, at der f.eks. kan nedsættes et akutudvalg, som har bemyndigelse til at disponere i tilspidsede situationer. Det er i alle rammeaftalerne handlekommunen, der fastsætter, hvornår en situation er akut. Der lægges i den forbindelse generelt op til, at man fra kommunens side kun betegner en situation som akut, hvis der er tale om en radikal ændring i borgerens behov og at håndteringen af sagen, på grund af sagens karakter, ikke kan afvente den ordinære visitationsprocedure.

Tabel 22: Akutsituationer

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Der er ikke oprettet et akutberedskab eller akutpladser. Kommunerne kan bede regionen om hjælp i akutte situationer. Driftsherren er behjælpelige i vanskelige situationer og tilbyder f.eks. merindskrivninger, hvis der er mulighed for det.	Regionen stiller en koordinator- og sekretærfunktion til rådighed for akutområdet.	Det er den enkelte kommunes ansvar at fastsætte en procedure for løsningen af akutsituationer. Hvis kommunen ikke kan finde en løsning, er de øvrige kommuner og regionen forpligtet til at hjælpe med at løse situationen. Der er mulighed for, at Det Administrative Samarbejdsforum kan nedsætte et akutudvalg i løbet af aftaleperioden.	En række tilbud udpeges til at være kontaktilbud og der oprettes en akut-vidensbank. Kontaktilbuddene vil kun fungere som et sikkerhedsnet under kommunerne. Denne organisering evalueres i 2008, så eventuelle ændringer kan skrives ind i rammeaftalen for 2009.	Der oprettes akutfunktioner på nogle eksisterende tilbud til alle målgrupper. Driftsherren på et tilbud med akutberedskab kan umiddelbart oprette ekstra pladser, hvis det bliver nødvendigt.

Ingen af regionerne har brugt Socialministeriets model om nedsættelse af et akutudvalg i sin direkte form. Danske Regioner har således også forud for udsendelsen af Socialministeriets bekendtgørelse og vejledning argumenteret for, at forslaget om akutudvalg ikke skaber nogen konstruktiv løsning, fordi det sandsynligvis vil resultere i en tung sagsbehandling og ikke fremme hurtige løsninger. Det skal i den forbindelse bemærkes at der i Region Syddanmark er åbnet mulighed for nedsættelse af et akutudvalg i løbet af aftaleperioden. I Region Midtjylland er der etableret en række kontakttilbud med akutberedskab. Dette skal fungere som et sikkerhedsnet, hvis kommunerne ikke kan løse alle akutte opgaver. Generelt set lægger rammeaftalerne i høj grad ansvaret for akutsituationerne over på kommunerne. Som det eneste sted oprettes i Region Sjælland en koordinatorstilling på akutområdet, der skal varetage at akutte situationer forløber så smidigt som muligt. Koordinatoren skal fungere som kontaktperson og trække på de faglige netværk og personer med specialviden inden for hvert område. Dette er således den eneste region, der fra aftaleperiodens begyndelse har et centralt organ til at håndtere sådanne tilspidsede situationer. Der stilles krav om at rammeaftalerne redegør for erfaringer med akutsituationer i den forløbne periode, og i Region Sjælland har man her en enkel indgang til at indsamle erfaringer, idet man planlægger at udfærdige redegørelsen på baggrund af koordinatorens opgaver.

I Region Nordjylland har man udpeget en række tilbud til at have en akutfunktion og hjælpe i særligt vanskelige tilfælde. I Region Midtjylland arbejder man med en lignende model og har udpeget nogle såkaldte kontakttilbud. Af Region Nordjyllands rammeaftale fremgår det, at det forventes, at der er den nødvendige faglige kompetence på de valgte tilbud, så det ikke er nødvendigt at indføre underbelægning.

I og med at ansvaret for akutsituationerne er så decentraliseret, er man nødt til at pålægge driftsherrene et ansvar for at hjælpe mest muligt i vanskelige situationer. I Region Hovedstaden pålægges driftsherrerne at tilbyde merindskrivninger, hvor det er muligt. I Region Sjælland og i Region Midtjylland udbredes ansvaret særligt ved, at det præciseres, at man som driftsherre har et todelt hensyn at varetage. Man har for det første et hensyn til brugeren, at vedkommende får den plads, der er behov for. Men derudover har man også et hensyn over for den kommunale sagsbehandler, så denne ikke skal bruge tid på at ringe til mange forskellige institutioner for at finde en plads. I den forbindelse er der i regionerne Sjælland, Syddanmark og Midtjylland vedtaget et sæt etiske spilleregler, der skal gælde både akutte situationer, venteliste og ledige pladser. Heri er det bl.a. indeholdt, at man har et fælles ansvar i regionen for de særligt vanskelige brugere. De etiske spilleregler i rammeaftalerne for regionerne Sjælland, Syddanmark og Midtjylland indeholder i udgangspunktet nogle ligelige elementer. I Region Sjællands spilleregler er det desuden eksplicit fastsat, at selvejende institutioner med driftsoverenskomst, er forpligtet "i forhold til vanskelige brugere, der således ikke kan smides ud, uden der er fundet en anden løsning for pågældende". Formålet med at vedtage sådanne etiske spilleregler er naturligvis at begrænse antallet af akutsituationer.

akut

Ventelistsituationer 10

Bekendtgørelsen for loven om rammeaftaler indeholder i § 8, stk. 6 en bestemmelse om, at der skal etableres et beredskab til at håndtere ventelistsituationer. Der er i vejledningen ikke givet nogle løsningsforslag til dette punkt, så regionerne har frie hænder til at bestemme, hvordan denne bestemmelse skal opfyldes.

Der kan overordnet beskrives tre funktioner, som en organisering af ventelisteberedskabet skal håndtere:

- Registrere og synliggøre dels ventelister og dels ledige pladser for kommuner og borgere, både på konkrete tilbud samt inden for en given målgruppe. Dette vil kunne fungere som grundlag for at tilpasse behov for pladser med ledig kapacitet. Det kan i den forbindelse være relevant at synliggøre akuttpladser og -kapacitet.
- Videns- og planlægningsgrundlag i forhold til behov for udvikling af nye tilbud, oprette nye pladser, eller eventuelt ændre pladser, som ikke efterspørges.
- Aftale principper for optagelse af brugere fra ventelister.

Officielle ventelister kan kun omfatte borgere, der er visiteret af sin kommune til et tilbud. Kommunerne kan herudover have kendskab til borgere, som eventuelt på et senere tidspunkt vil få behov for et givet tilbud, eller borgere som er i eksisterende tilbud, men som skal nyvisiteres inden for en given periode. Denne type informationer er væsentlige for kommunen at inddrage i vurderingen af eventuelt kommende udviklingsbehov.

Det er i alle rammeaftalerne handlekommunens ansvar som den visiterende myndighed, at en borger, der er blevet afvist til et tilbud, skrives på venteliste. Ligeledes er udbyderen i alle rammeaftalerne tildelt dispositionsretten over tilbuddets pladser. Tildelingen af pladsen skal dog følge den procedure, som er foreskrevet i rammeaftalen. Dette betyder, at den borger, der har størst behov for pladsen, skal tildeles den. Dette hensyn skal nødvendigvis veje tungere end hensynet til f.eks. hvilken kommune, den pågældende borger kommer fra. Hvis en kommune overtager et socialt tilbud, er den forpligtet til at lade tilbuddet stå til rådighed på samme måde, som hvis tilbuddet var forblevet i regionalt regi.

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Det er den enkelte kommunes ansvar at løse problemer omkring ventelister.</p> <p>Den kommende tilbudsportal forventes anvendt af kommunerne ved håndtering af ventetidsproblemer.</p>	<p>Etiske spilleregler for akutte situationer, ventelister og ledige pladser. Nogle af de etiske spilleregler er:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Tidlig orientering · Rettidig omhu og grundig visitation · Ingen brugere der ikke tilhører målgruppen · Et fælles ansvar for vanskelige brugere <p>Forud for rammeaftalen for 2008 arbejdes der på en mere permanent model.</p>	<p>Ventelisten inddeles i tre kategorier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Brugere, der ikke allerede har et tilsvarende tilbud 2. Brugere, der allerede har et tilbud, men som ønsker et andet. 3. Brugere som på sigt har behov for et tilbud, men ikke vil være i stand til at modtage det inden for en given tids-horisont. <p>Derudover indføres, at når en borger har stået på venteliste i 12 måneder, skal visitationen gentages.</p>	<p>Efter de samme kriterier som Region Syddanmark inddeler man ventelisten i tre grupper: a-, b- og c.</p> <p>Der etableres en portalløsning, som skal fungere sideløbende med Tilbudsportalen og synliggøre ledig kapacitet.</p> <p>Etiske spilleregler til at forebygge ubalancer:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Information og dialog · Rettidig omhu · Dynamiske kapacitetsjusteringer · Brugerhensyn – forud for driftsherrehensyn · Fælles ansvar 	<p>Et elektronisk registreringssystem, der skal supplere Tilbudsportalen i koordineringen af ventelister og ledige pladser. Der registreres også i dette system med cpr-numre, så systemerne ikke kører parallelt.</p>

Tabel 23: Ventelistsituationer

Rammeaftalerne sigter mod at skabe nogle foranstaltninger, der tydeliggør ventelistesituationen i regionen fremfor at etablere et egentligt beredskab, sådan som bekendtgørelsens bestemmelse foreskriver. Det væsentlige for regionerne i forhold til ventelister er tydeligvis at skabe det bedst mulige overblik over den løbende situation og mulige løsninger for at nedbringe ventelisterne. Det er derudover meget forskelligt, hvordan regionerne har valgt at løse denne opgave. I to regioner, Region Nordjylland og Region Midtjylland, oprettes i denne forbindelse portalløsninger, der skal lette dette arbejde og fungere som et supplement til Tilbudsportalen. Det er i disse to regioner vurderet, at det er nødvendigt at supplere Tilbudsportalen for at tydeliggøre antallet af ledige pladser og brugere på venteliste, da dette ikke fremgår af Tilbudsportalen. I Region Syddanmark og Region Midtjyllands rammeaftaler er det planlagt at skrive brugerne på venteliste i tre forskellige grupper for bedre at kunne overskue, hvor akut behovet er.

Rammeaftalerne i Region Sjælland og Region Hovedstaden igangsætter ikke nogen konkrete initiativer for at imødekomme kommende problemer omkring ventelister. I Region Sjælland forsøger man ved hjælp af et sæt etiske spilleregler at etablere en kultur, hvor man tager et fælles ansvar for at løse problemerne. Man vil i aftaleåret arbejde på at finde en mere permanent model. I Region Hovedstaden vurderer kommunerne, at man ikke behøver nogen redskaber udover Tilbudsportalen.

Man har i flere af rammeaftalerne gjort sig klart, at ventelistesituationer er mere sandsynlige inden for bestemte målgrupper. For Region Hovedstaden udtrykkes det, at fokus omkring nedbringelse af ventelister skal ligge på døgntilbud og aflastningspladser, da det forventes, at øvrige tilbud i højere grad kan regulere kapaciteten. I Region Midtjylland forventes det, at der ligger den største risiko for venteliste-problemer på tilbud til børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer. Dette er et kommunalt ansvarsområde, men kommunerne i Region Midtjylland har valgt at lade området være omfattet af rammeaftalen.

11 *Ledige pladser*

Med rammeaftalerne er udbyderne forpligtet til at administrere det enkelte tilbud til alles bedste. Herunder hører også, at det er vigtigt, at driftsherren hurtigst muligt får synliggjort, hvis der er ledige pladser på institutionen. Dette vil også naturligt være i udbyderens interesse, da en længerevarende underbelægning vil belaste budgettet.

En god og løbende udveksling af information vedrørende tilbud og efterspørgsel vil bidrage til at synliggøre ledig kapacitet. Den prioritering af etablering og udbygning af faglige netværk inden for hver målgruppe, som udtrykkes i fire af rammeaftalerne, vil sandsynligvis også have en gavnlig effekt i forhold til at udbrede kendskabet om ledige pladser og kan derigennem effektivisere udnyttelsen af tilbuddene.

Ansvar for at mindske antallet af ledige pladser placeres altså i alle rammeaftalerne primært på driftsherrerne. Og i denne sammenhæng har man et ansvar for at melde ud så tidligt så muligt og gøre opmærksom på den ledige kapacitet. I den forbindelse er driftsherrerne i nogle af rammeaftalerne givet nogle instrumenter, som også blev omtalt i afsnit syv om ventelistesituationer. I Region Midtjylland og i Region Nordjylland er det tanken, at alle udbydere gør brug af den elektroniske løsning til at offentliggøre ledige pladser. I Region Hovedstaden har kommunerne valgt at gøre brug af Tilbudsportalen til dette formål. I Region Syddanmark er det aftalt, at antallet af synlige pladser skal synliggøres, ved at kommunerne en gang i kvartalet indberetter forbrugs- og visitationsoplysninger. Det aftales senere, hvordan oplysningerne i praksis skal håndteres. Det er tanken at oplysningerne skal give et overblik over udbuddet og efterspørgslen generelt. I Region Sjællands og Region Midtjyllands rammeaftaler er det hensigten, at de etiske spilleregler også skal smidiggøre samarbejdet kommunerne imellem og mellem kommunerne og regionen og medvirke til at kapaciteten løbende tilpasses.

Udviklingslinier og fokusområder

12

- for tilbud på det sociale og socialpsykiatriske område

Rammeaftalerne skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en vurdering af foregående års aftale og udmøntningen heraf samt en redegørelse af de erfaringer, man har draget i aftaleåret. Samtidigt skal også samarbejdet mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen beskrives. På baggrund heraf skal rammeaftalen fastlægge nogle langsigtede udviklingstendenser for regionens socialområde og beskrive, hvilket udviklingsansvar regionsrådet har i forhold til også i fremtiden at kunne tilbyde de ydelser, der efterspørges.

Eftersom disse rammeaftaler er de første af deres art, har det naturligvis ikke været muligt at evaluere nogen forudgående aftaler, ligesom der heller ikke er nogle tidligere erfaringer omkring samarbejdet om rammeaftalen at beskrive. Fokus i rammeaftalernes afsnit om udvikling retter sig derfor dels mod det fremtidige samarbejde omkring rammeaftalerne, og dels mod de udviklingsbehov, som kommunerne har peget på i de kommunale redegørelser.

Tabel 24: Udviklingslinier for regionens tilbud på det sociale og socialpsykiatriske område

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Man analyserer i 2007, hvor der kan forventes hhv. øget og reduceret efterspørgsel i fremtiden. Der er særlig opmærksomhed på følgende områder:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Autisme · Erhvervet hjerneskade · Sindslidende 	<p>Det undersøges, på hvilke områder der er behov for øget kapacitet eller udvikling af tilbuddene.</p> <p>Der er fastlagt følgende udviklingslinier:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uændret udbudsniveau 2. Igangsætning af konkrete udviklings- og analyseprojekter 3. Netværksdannelse 4. Andre initiativer 	<p>Der er udvalgt 12 fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Grænseoverskridende børn og unge med sociale vanskeligheder · Unge med autisme · Udviklingshæmmede svært anbringelige · Udviklingshæmmede med psykiatrisk overbygning samt svært psykisk syge udviklingshæmmede · Udviklingshæmmede med dom · Unge udviklingshæmmede · Senhjerneskadede · Særligt vanskeligt stillede sindslidende · Personlighedsforstyrrede · Spiseforstyrrede · Kommunikations- og hjælpemiddelområdet · Specialundervisning på Fredericiaskolen 	<p>Der er udvalgt fire fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Dyre særforanstaltninger · Børn og unge – samspil med psykiatriområdet · Kapacitetsvurdering vedrørende tilbud til fysisk handicappede · Udredning vedrørende kommunikationsområdet 	<p>Der er udvalgt otte fokusområder:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Handicappede børn og unge inkl. sindslidende · Specialbørnehaver · Specialbørnehjem · Fysisk handicappede inkl. hjerneskadede · Sindslidende · Misbrugsområdet · Voldsramte kvinder · Hjemløseområdet

Set i lyset af at rammeaftalerne betegner 2007 som et indkøringsår, er det relativt ambitiøse udviklingsaktiviteter, der er planlagt for aftaleåret. Alle rammeaftalerne planlægger at bruge ressourcer på at udvikle de udbudte tilbud, og i Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland har regionsrådene og kommunalbestyrelserne i fællesskab fastsat, hvilke typer tilbud der skal udvikles i 2007. I Region Hovedstaden og Region Sjælland er det for 2007 planlagt at analysere, hvilke områder der har behov for en udviklingsindsats. Generelt set forventer kommunerne, som tidligere nævnt, kun små udsving i efterspørgslen efter pladser i 2007 og langt på vej forventes der, at man fortsætter med den samme kapacitet som året før. I de tre vestdanske regioner, hvor man har valgt nogle konkrete fokusområder, har man i nogle tilfælde valgt målgrupper, hvor man på lidt længere sigt forventer en øget efterspørgsel. Derudover er målet med de regionale udviklingslinier i høj grad at højne den faglige kvalitet på bestemte tilbud - altså at fremme en kvalitativ udvikling af tilbuddene for udvalgte målgrupper.

Der er en vis variation i, hvordan arbejdet med fokusområderne skal føres ud i livet. Rammeaftalen for Region Nordjylland er længst fremme med at strukturere arbejdet. Der er her udvalgt en tovholder for hvert område, som har ansvar for arbejdet og som afrapporterer til Kontaktudvalget. Tovholderen skal samarbejde med de relevante faglige netværk, som nedsættes til en række målgrupper. I Region Syddanmark afholdes primo 2007 en temadag, hvor fokusområderne skal drøftes. For de fleste fokusområder i denne rammeaftale er det planen, at der skal nedsættes en tværgående arbejdsgruppe. De nærmere behov for udvikling hos den enkelte målgruppe er beskrevet i rammeaftalen, men den konkrete udførelse planlægges altså i aftaleperioden. Rammeaftalen for Region Midtjylland har endnu ikke struktureret arbejdet med fokusområderne. Den administrative styregruppe vil behandle de enkelte fokusområder i 2007 med henblik på en konkret vurdering af mulighederne for at iværksætte fælles tiltag i Region Midtjylland.

13 Bruger- og pårørendeinddragelse

Rammeaftalen skal indeholde en beskrivelse af de principper for bruger- og pårørendeinddragelse, der lægges til grund for det enkelte tilbud. Desuden skal kommunalbestyrelsen efter Servicelovens § 16 sørge for, at brugerne får indflydelse på tilrettelæggelsen og udnyttelsen af de tilbud, de benytter.

Tabel 25: Bruger- og pårørendeinddragelse

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
Det hidtidige bruger- og pårørendearbejde på tilbuddene videreføres.	Den enkelte driftsherre beslutter, hvordan der arbejdes med bruger- og pårørendeinddragelse i forbindelse med det enkelte tilbud. Det overvejes, hvordan brugere og pårørende kan inddrages i arbejdet omkring næste rammeaftale.	Der nedsættes bruger- og pårønderåd på de tilbud, hvor det er hensigtsmæssigt. Brugerorganisationer inddrages i arbejdet omkring næste rammeaftale.	Den enkelte driftsherre fastsætter rammerne for bruger- og pårørendeinddragelsen. Der afholdes en konference mhp. at inddrage brugerorganisationer i arbejdet omkring næste rammeaftale.	Den enkelte driftsherre fastsætter rammerne for bruger- og pårørendeinddragelsen. Kommunerne og regionen afholder en temadag mhp. at inddrage brugerorganisationer i arbejdet omkring næste rammeaftale.

Der er i de fleste regioner enighed mellem region og kommuner om, at et godt samarbejde med bruger- og pårørendeorganisationer er omdrejningspunktet for at forbedre indsatsen på det sociale område. Rammeaftalerne udtrykker således ønsker om et åbent og tillidsfuldt samarbejde med brugere og pårørende. Kun rammeaftalen for Region Hovedstaden har ikke nævnt dette område.

Når det kommer til de konkrete bestemmelser for brugerinddragelsen på de enkelte tilbud, kommer rammeaftalerne derimod ikke frem til noget håndgribeligt og lægger i høj grad ansvaret over på den enkelte driftsherre.

Der udtrykkes også ønske om at inddrage brugere og pårørende på det politiske plan. I henhold til udformningen af rammeaftalerne og fastsættelsen af udviklingslinier på socialområdet har der op til indgåelsen af denne rammeaftale imidlertid ikke været nogen væsentlig inddragelse af brugerne. I alle rammeaftaler, undtagen Region Hovedstadens, planlægges det i højere grad at inddrage brugerorganisationerne i udformningen af næste års rammeaftale. Der er i Region Midtjyllands og Region Nordjyllands rammeaftaler taget initiativ til arrangementer, der skal fremme dialog mellem brugerorganisationerne og politikerne. I Region Midtjylland vil der på regionsplan fra næste år blive afholdt en årlig konference, hvor bruger- og pårørendeforeninger og de lokale handicapråd vil blive indbudt til dialog. I Region Nordjylland vil der, som et fælles arrangement med kommunerne og regionen, blive afholdt en temadag for at skabe dialog med brugerorganisationerne og for at planlægge, hvordan brugerorganisationerne kan inddrages i arbejdet med næste års rammeaftale. I Region Syddanmarks er det i kredsen af rammeaftalepartier aftalt at afholde en fælles temadag primo februar 2007 med bruger- og pårørenderepræsentanter. I Region Sjælland overvejer Kontaktudvalget i aftaleperioden et forslag til, hvordan politiske og administrative beslutningstagere kan inddrage brugere og pårørende i udformningen af den næste rammeaftale.

Endelig tildeles bruger- og pårørendeorganisationerne en plads i de Regionale Udviklingsråd. Det er et råd, som skal nedsættes i hver region og i en fire-årig overgangsperiode overvåge udviklingen på det sociale område. Kommunalbestyrelser og regionsråd sender redegørelser for udviklingen på socialområdet og specialundervisningsområdet til udviklingsrådet, som så udarbejder en rapport til Socialministeriet. Det skal i den forbindelse bemærkes, at Danske Regioner har opfordret regionerne til, at der i hver region oprettes et regionalt kontaktforum, hvor forhold af betydning for handicappede vedrørende den regionale virksomhed kan drøftes.

Koordinering af de lands- og landsdelsdækkende tilbud

14

For de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud skal regionerne i fællesskab aftale en koordinering, ifølge bekendtgørelsens § 11. Dette sker med baggrund i, at tilbuddene skal kunne benyttes tværregionalt. Den region, der står som driftsherre på det enkelte lands- og landsdelsdækkende tilbud, skal formidle antallet af pladser og taksten for det kommende år til alle de kommuner, hvis borgere har adgang til tilbuddet.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud udgøres af specialundervisningstilbud, sociale tilbud og sikrede afdelinger til unge. Formålet med den fælles koordinering er at sørge for, at der til stadighed

er det nødvendige antal pladser på landsplan, samt at regionerne gensidigt kan aflaste hinanden. Såfremt en kommunalbestyrelse har overtaget et af de omhandlende tilbud, overtager kommunen også koordineringsforpligtelsen.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud dækkes dels via takstfinansiering, dels via objektiv finansiering efter nærmere bestemte kriterier. Taksten for disse institutioner kan ifølge Servicelovens § 174 ikke reguleres i den enkelte rammeaftale. Dette er fastsat med baggrund i, at tilbuddene benyttes tværregionalt, og taksterne vil derfor afspejle en fælles kommunal interesse. Samtidig er tilbuddene meget specialiserede og kan derfor ikke umiddelbart substitueres med kommunernes egne eller private tilbud.

Tabel 26: Lands- og landsdelsdækkende tilbud med Folkeskoleloven og Lov om Specialundervisning for voksne som lovgrundlag

Driftsherre	Region Hovedstaden/ Københavns kommune	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Institutionsnavn	Geelsgårdskolen	Synscenter Refsnæs	Nyborgskolen	Aalborgskolen
Pladsantal	98	107,2	70	191
Institutionsnavn	Børneklubben		Fredericiaskolen	Døvblindecentret
Pladsantal			112	68
Institutionsnavn	Skolen på Kastelsvej			
Pladsantal	125			
Institutionsnavn	Instituttet for Blinde og Svagsynede			
Pladsantal				

Social- og specialundervisningsområdet

Målgrupperne til tilbuddene er fysisk og psykisk handicappede - herunder synshandicappede, hørehandicappede og både syns- og hørehandicappede. Indholdet i tilbuddene kan eksempelvis være dagtilbud, specialrådgivning og specialundervisning - evt. tilrettelagt som et kostskoleophold.

Den mellemregionale koordinering indebærer, at regionsrådene samordner kapaciteten og sammensætningen af tilbuddene samt størrelsen af taksterne.

Tabel 27: Lands- og landsdelsdækkende tilbud med Serviceloven som lovgrundlag

Driftsherre	Region Hovedstaden/ Københavns kommune	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Institutionsnavn	Center for døve	Synscenter Refsnæs	Fredericiaskolen	Aalborgskolen
Pladsantal	178	107,2	112	191
Institutionsnavn	Børneklubben	Filadelfia		Døvblindecentret
Pladsantal		19,5		68
Institutionsnavn	Instituttet for Blinde og Svagsynede			
Pladsantal				

Sikrede afdelinger

Sikrede døgninstitutioner er karakteriseret ved, at de omfatter mindst én sikret afdeling, der er godkendt af Socialministeriet til at have yderdøre og vinduer konstant aflåst. En sikret døgninstitution kan bestå af både åbne og sikrede afdelinger.

Børn og unge, som placeres i sikrede afdelinger, skal opfylde betingelserne herfor i Socialministeriets bekendtgørelse om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Opholdet sker med baggrund i Servicelovens § 67 stk. 3 og kan være begrundet i en af følgende årsager:

- Farlighed
- Pædagogisk observation
- Længerevarende behandlingsforløb
- Opholdet træder i stedet for varetægtsfængsling
- Opholdet sker som led i en afsoning, når visse betingelser er opfyldt
- Opholdet er led i en idømt ungdomssanktion
- Unge udlændinge under 15 år uden lovligt ophold anbringes på en sikret afdeling.

Der skal ske en landsdækkende koordinering af de sikrede afdelinger for børn og unge samt den sikrede boform Kofoedsminde, der med baggrund i Servicelovens § 108 stk. 6 huser voksne udviklingshæmmede med dom til anbringelse på en sikret afdeling. Regionerne foretager derfor en samlet vurdering af dækningen med sikrede afdelinger, herunder om der er behov for etablering af nye tilbud. Desuden vurderes kvaliteten i de eksisterende tilbud, og regionerne aftaler indbyrdes udviklingen af såvel kvalitet som kvantitet i overensstemmelse med kommunernes behov.

Tabel 28: Oversigt over institutioner med sikrede afdelinger for børn og voksne

Driftsherre	Region Hovedstaden/ Københavns kommune	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland
Institutionsnavn	Sølager	Kofoedsminde	Egely	Grenen
Pladsantal	26	32	20	15
Institutionsnavn	Sønderbro	Stevnsfortet		Koglen
Pladsantal	16	10		10
Institutionsnavn		Bakkegården		
Pladsantal		19		

De lands- og landsdelsdækkende tilbud er meget generelt beskrevet i rammeaftalerne. Der er kun inkluderet de formelle retningslinier for tilbuddene. Ingen af rammeaftalerne beskriver konkret, hvordan tilbuddene skal koordineres eller udvikles.

15 *Udviklingsplaner for institutioner med over 100 pladser*

Ifølge bekendtgørelsens § 10 skal kommunalbestyrelser og regionsråd udarbejde en udviklingsplan for de botilbud efter Servicelovens § 107-110 med over 100 pladser, som de har ansvaret for. Det er imidlertid kun i rammeaftalerne for Region Syddanmark og Region Midtjylland, der er udarbejdet sådanne udviklingsplaner. I rammeaftalen for Region Nordjylland er det anført, at der i 2007 vil blive udarbejdet en udviklingsplan for institutionen Sødisebakke og at denne vil blive indarbejdet i rammeaftalen for 2008. I rammeaftalerne for Region Hovedstaden og Region Sjælland er dette område ikke nævnt.

I rammeaftalen for Region Syddanmark er institutionerne Ribelund og Strandvænget behandlet. I rammeaftalen for Region Midtjylland er institutionerne Sølund og Østervang behandlet. Beskrivelsen af alle fire institutioner koncentrerer sig samlet set om at tydeliggøre, hvordan institutionen sigter mod at opfylde den enkelte beboers individuelle behov. Dette vedrører flere områder. For organiseringen af institutionerne gælder det, at man sigter mod at samle beboerne i mindre enheder. I socialfagligt øjemed gælder det, at man sigter mod et tæt samarbejde med beboerne med respekt for det enkelte menneske. Endelig skal de fysiske rammer også tilpasses den enkelte beboer, således at brugerne i højere grad bor i en selvstændig bolig. I rammeaftalen for Region Syddanmark er det planen på sigt at nyopførte og renoverede lejligheder i disse institutioner skal indrettes efter almenboligloven.

16 *Rammeaftalen - et spændende redskab*

I dette afsnit præsenteres de indsatsområder, som regionsrådene og kommunalbestyrelserne er blevet enige om at skrive ind i rammeaftalen på trods af, at de ikke optræder i bekendtgørelsen. Flere af rammeaftalerne indeholder en del øvrigt aftalestof, som det ikke er et krav at aftalen behandler. Her har man valgt nogle temaer, som man internt i regionen og kommunerne har et ønske om at sætte på dagsordenen. Der fokuseres i dette afsnit på tværgående projekter og udviklingstiltag, som involverer en større gruppe tilbud.

Tabel 29: Øvrigt aftalestof

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Det foreslås, at der udvikles en landsdækkende dokumentationsstandard, der kan bruges i forbindelse med Tilbudsportalen og i de oplysninger, der offentliggøres om det enkelte tilbud.</p>	<p>Der etableres et fagligt netværk mellem driftsherrerne på hvert område.</p>	<p>Der er i regionen et ønske om i fællesskab at styrke den praksisorienterede forskning, evaluering, dokumentation og kvalitetsudvikling.</p> <p>Arbejde for at fastholde og udbygge de faglige netværk.</p> <p>Et tværfagligt samråd om domfældte udviklingshæmmede.</p> <p>Det Administrative Samarbejdsforum drøfter, hvorvidt der er uddannelsesbehov, som hensigtsmæssigt kan løses i fællesskab.</p>	<p>Der er i regionen et ønske om i fællesskab at styrke den praksisorienterede forskning, evaluering, dokumentation og kvalitetsudvikling.</p> <p>Arbejde for at fastholde og udbygge de faglige netværk.</p> <p>Et kommunalt ledet samråd om domfældte udviklingshæmmede.</p>	<p>Der er i regionen et ønske om i fællesskab at styrke den praksisorienterede forskning, evaluering, dokumentation og kvalitetsudvikling.</p> <p>Arbejde for at fastholde og udbygge de faglige netværk.</p> <p>Et tværfagligt samråd om domfældte udviklingshæmmede.</p> <p>Fælleskommunale retningslinier for kriminalpræventivt tilsyn</p>

Der er til en vis grad sammenfald mellem de temaer, som rammeaftalerne behandler under det øvrige aftalestof. Næsten alle rammeaftaler nævner på et tidspunkt, at det er vigtigt at gøre en indsats for at bevare og udbygge de eksisterende netværk på socialområdet for at forhindre, at de nuværende faglige miljøer og den faglige sparring mellem tilbuddene forsvinder. Kun Region Hovedstaden berører ikke dette område. Det er meget logisk, at man i de fleste rammeaftaler har set et behov for, at netværkene bevares og styrkes, i og med at hele myndighedsansvaret og mange driftsopgaver med kommunalreformen overgår fra amter til kommuner. I Region Nordjylland skal Den Administrative Styregruppe beslutte, hvordan det sikres, at der allerede i 2007 etableres faglige netværk for alle relevante målgrupper. I Region Syddanmark er regionen tovholder og administrator for de fleste af netværkene, mens kommunerne er tovholder for et mindre antal netværk. Der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal sikre, at netværkene fortsætter og udvikles. I Region Midtjylland er arbejdet med de faglige netværk endnu ikke struktureret, men også her vil man i den nye struktur prioritere, at tilbuddene kan indgå i netværk med andre tilbud. Man lægger her op til, at netværkene også skal etableres bredere, eftersom man planlægger at der skal netværkes både på lokalt, regionalt og tværregionalt plan for dermed at højne kvaliteten af de udbudte tilbud. Der lægges i Region Sjælland op til en mindre udbygget netværksmodel, eftersom der her foreslås et netværk mellem de enkelte driftsherrer. Inden for hvert opgaveområde etableres et fagligt netværk mellem driftsherrerne, som følger udviklingen og kapaciteten med henblik på justeringer i kommende rammeaftaler.

I de tre vstdanske regioner er det i rammeaftalen aftalt, hvor mange målgrupper der etableres netværk for. I Region Syddanmark etableres eller videreføres ni netværk, i Region Midtjylland arbejdes med seks faglige netværk, mens det i Region Nordjylland er tanken, at der etableres 11 netværk. Det er altså tydeligt, at bevarelsen af netværkene er et område, som regionerne og kommunerne har set som meget vigtigt at prioritere og gøre opmærksom på i rammeaftalerne.

En del af hensigten med at satse på de faglige netværk kan være at sikre en ensartet dokumentationsstandard. Dette er f.eks. beskrevet i Region Nordjyllands rammeaftale. Det vil fremover være nødvendigt for driftsherrerne at kunne dokumentere, hvad deres sociale tilbud indeholder i relation til pris, kvalitet, serviceniveau, indsats, resultater og faglighed. I fremtiden vil der være en høj grad af markedsvilkår på det sociale område og for at handlekommunerne kan sammenligne, hvad de reelt får for pengene på de forskellige tilbud, er det nødvendigt med en fælles standard. Et godt overblik

over de forskellige tilbuds indhold vil også være meget brugbart for socialområdets øvrige interessenter, såsom politikere, brugere og pårørende. Region Nordjylland har vedtaget, at koordineringen af en fælles dokumenterings- og indberetningsmetode for regionen skal ledes af den administrative styregruppe.

Et andet formål med at prioritere fastholdelsen af de faglige netværk kan også være at vægte kvalitetsudviklingen og evalueringen i regionen. Arbejdet med kvalitetsudvikling og evaluering er nævnt i de tre vstdanske rammeaftaler. Der tales i denne forbindelse om større tværgående projekter. Den løbende udvikling af det enkelte tilbud skal arrangeres af driftsherren og betales over taksterne. For Region Midtjylland nævnes en række forskningsprojekter og undersøgelser, som man lægger stor vægt på at fortsætte og udvikle. Region Nordjylland fremhæver især medlemskabet af JYFE³ som en vigtig del af dette arbejde. Man ønsker herigennem at sikre en prioritering af evaluering, dokumentation, kvalitetssikring og faglig udvikling. Samtidig er det også planen at medlemskabet skal give adgang til deltagelse i forsknings- og udviklingsprojekter. I Region Syddanmark skal Det Administrative Samarbejdsforum vedtage, hvordan opgaverne omkring kvalitetsudvikling og evaluering bliver varetaget.

I Region Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland har regionen og kommunerne vedtaget i fællesskab at nedsætte et samråd med henblik på at udtale sig vejledende om sanktionsformer for udviklingshæmmede lovovertrædere over for anklagemyndigheder og domstole. I Region Midtjylland foreslås der et kommunalt ledet samråd. Her er det fastsat, at udgifter til samrådet i første omgang finansieres over taksterne for tilbuddene til de domsanbragte. I Region Nordjylland er det vedtaget, at der som led i rammeaftalen drøftes nogle fælles retningslinier for de kommunale kriminalpræventive tilsyn. Tilsynet har til formål at sikre, at den dømte ikke begår ny kriminalitet og at dommens præmisser og vilkår overholdes. I Region Syddanmark er der nedsat en arbejdsgruppe til at udarbejde forslag til en konkret model for samrådsfunktionerne. Rammeaftalerne for både Region Syddanmark og Region Nordjylland planlægger at inddrage NDU's⁴ standarder i arbejdet med domfældte udviklingshæmmede.

Det er i alle rammeaftalerne driftsherrens ansvar at videreuddanne personalet på tilbuddet og vedligeholde de faglige kompetencer. Det skal bemærkes, at man i Region Syddanmarks rammeaftale har beskrevet, at man vil forsøge at lave tværgående uddannelses tiltag i fællesskab.

I Region Hovedstadens rammeaftale udtrykkes der, under afsnittet om det fremadrettede perspektiv, ønske om, at man udvikler sig mod at have en bred vifte af tilbud, både for at kunne modsvare specialiserede behov, og fordi visitationen og tildelingen af pladser vil være betydeligt lettere, hvis tilbuddene komplementerer hinanden. Man skriver dette i rammeaftalen for at fremme den tanke, at de forskellige myndigheder og tilbud skal arbejde på at samarbejde til alles bedste, fremfor at se hinanden som konkurrenter.

behov

³ JYFE, JYsk socialForsknings- og Evalueringssamarbejde er etableret på initiativ fra Nordjyllands, Viborg og Århus amter. Målet for samarbejdet er at bygge bro mellem forskningsfeltet, evalueringsfeltet, praksisfeltet og uddannelsesstederne.

⁴ NDU, amternes Netværk vedrørende Domfældte Udviklingshæmmede, har bl.a. til opgave at udvikle metoder, der kan højne kvaliteten i arbejdet med kriminelle udviklingshæmmede og rådgive personale i botilbud med domfældte.

Hvordan specialundervisning er inddraget i de enkelte rammeaftaler

17

I Socialministeriets vejledning for rammeaftaler hedder det i pkt. 22: I det omfang det sociale område har snitflader eller sammenhæng til andre ressortområder som f.eks. specialundervisningsområdet, bør dette beskrives i rammeaftalen. Rammeaftalen på specialundervisningsområdet kan f.eks. indgå som bilag til rammeaftalen på det sociale område og det almene ældreboligområde.

Specialundervisning omfatter:

- lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud i henhold til § 20, stk. 3 i lov om folkeskolen
- lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud i henhold til § 1, stik. 2 i lov om specialundervisning for voksne
- undervisningstilbud for tale-, høre- eller synsvanskeligheder i henhold til § 1, stk. 3 i lov om specialundervisning for voksne

I rammeaftalen for specialundervisningsområdet skal de regionalt drevne undervisningstilbud beskrives. Ifølge bekendtgørelsen for specialundervisning § 5-6 skal rammeaftalen indeholde oplysninger om regionsrådets forpligtelser på specialundervisningsområdet, det samlede antal pladser som udbydes og takster for kommunalbestyrelsernes køb af pladser.

Specialundervisningen har hidtil været udbudt og finansieret af amterne efter det konkrete undervisningsbehov, der kunne konstateres. Undervisningsinstitutionerne har typisk selv stået for visitationen ud fra de landsdækkende regler og lokalt fastsatte supplerende prioriteringer. Ansvaret for denne visitation overgår nu til den enkelte kommune.

I rammeaftalen for specialundervisningsområdet skal de regionalt drevne undervisningstilbud beskrives. Ifølge bekendtgørelsen for specialundervisning § 5-6 skal rammeaftalen indeholde oplysninger om regionsrådets forpligtelser på specialundervisningsområdet, det samlede antal pladser som udbydes og takster for kommunalbestyrelsernes køb af pladser.

Specialundervisningen har hidtil været udbudt og finansieret af amterne efter det konkrete undervisningsbehov, der kunne konstateres. Undervisningsinstitutionerne har typisk selv stået for visitationen ud fra de landsdækkende regler og lokalt fastsatte supplerende prioriteringer. Ansvaret for denne visitation overgår nu til den enkelte kommune.

Der gælder i udgangspunktet de samme takstprincipper for de lands- og landsdelsdækkende tilbud på specialundervisningsområdet som på socialområdet, dog med den forskel at taksten her reduceres med en objektiv finansiering på f.eks. 10 pct. af taksten, som betales af de kommuner, der har adgang til tilbuddet. For tale-, høre- og synsområdet har man som oftest valgt en abonnementsordning, fordi der her ofte er tale om kortere forløb med rådgivning og instruktion og det gør det vanskeligt at fastslå det nødvendige antal pladser ved årets begyndelse. Abonnementsordningen tager udgangspunkt i den model der i KL og ARF's fælles vejledning kaldes "Betaling for forventet forbrug ved årets begyndelse". For at skabe budgetsikkerhed for udbyderen skal kommunerne her på forhånd tegne abonnement på et antal pladser og betale for dem, uanset om de anvendes eller ej. I de tilfælde, hvor der er valgt en abonnementsordning, kan tilbuddene ikke benyttes uden om denne ordning.

Tabel 30: Specialundervisning

Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland
<p>Der tilbydes i regionen specialundervisning for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voksne med generelle funktionsnedsættelser – herunder den særlige ungdomsuddannelse som overbygning til specialundervisningen til skolebørn · Voksne med specifikke funktionsnedsættelser, herunder værkstedsundervisning · Sindslidelser og erhvervede hjerne-skader/ senhjerne-skader · Specialundervisning til høre-, syns- og talehandicappede/ kommunikationscentre 	<p>Den eksisterende kapacitet videreføres i 2007</p> <p>Der udvikles visitations- og rapporteringssystemer og sættes fokus på målsætninger, kvalitetskriterier og principper for evaluering.</p> <p>Den eksisterende kapacitet videreføres i 2007.</p>	<p>Regionen har to lands- og landsdelsdækkende tilbud med specialundervisning.</p> <p>For begge undervisningstilbud gælder det at man på længere sigt forventer en vigende efterspørgsel.</p>	<p>Regionen driver et enkelt døgntilbud med specialundervisning, resten af tilbuddene er overgået til kommunerne</p>	<p>Den eksisterende kapacitet videreføres i 2007.</p> <p>Med afsæt i de amtslige erfaringer omkring udviklingsbehov i forhold til målgrupperne er kommunerne og Region Nordjylland enige om, at der er behov for en nærmere udredning og belysning af udviklingstendenserne, som grundlag for eventuelle senere udviklingstiltag.</p>

Konstruktionen af rammeaftalerne for specialundervisningsområdet er i alle regionerne sådan, at de generelle principper og beskrivelser fra rammeaftalen på det sociale og socialpsykiatriske område også gælder her. Det er således primært konkrete tilbud, finansieringsprincipper og fokusområder, man interesserer sig for i afsnittet eller bilaget om specialundervisning.

Der er imidlertid stor forskel på, hvor omfattende specialundervisningen er beskrevet i de forskellige rammeaftaler. Region Midtjyllands rammeaftale præsenterer kun ganske kort det ene tilbud, som regionen skal drive på specialundervisningsområdet. Det drejer sig om Kildebjerget, som er et kostskoletilbud med vidtgående specialundervisning og et socialpædagogisk tilbud til elever i 9. og 10. klasse, med mulighed for 1-2 ekstra år. Derudover driver regionen og kommunerne en række tilbud på kommunikationsområdet. I Region Sjælland og Region Hovedstadens rammeaftaler præsenteres specialundervisningsområdet og det berettes, at man viderefører den eksisterende kapacitet i 2007 og venter til rammeaftalen for 2008 med at tage stilling til behovet for kapacitetsændringer. I Region Hovedstadens udtrykkes det således: "Kommunernes behovsvurderinger er præget af, at der endnu ikke er tilstrækkeligt kendskab til området og statistikken på området er ikke færdigudviklet, så den svarer til kommunernes planlægningsbehov. Det foreslås derfor, at kapaciteten videreføres i 2007, og der udvikles hensigtsmæssige visitations- og rapporteringssystemer...". I Region Syddanmarks rammeaftale behandler man i et bilag først de formelle bestemmelser for specialundervisningen og giver derefter en karakteristik af institutionerne for hver målgruppe og de forventede behovsændringer. I Region Nordjylland har man taget en stor del af den generelle del fra rammeaftalens hoveddel med over i en særskilt rammeaftale for specialundervisningen. Man planlægger her at fortsætte med uændret kapacitet i 2007, men kommer afslutningsvis med en præsentation af alle tilbud på området.

Som det fremgår af ovenstående afsnit har langt størsteparten af kommunerne har valgt at overtage tilbuddene og fortsætte med den nuværende kapacitet i 2007. Kun i Region Syddanmark har man beskrevet forventninger til kapaciteten på længere sigt, og her forventes i fremtiden en faldende efterspørgsel.

Specialundervisning

Bilag 1: Lands- og landsdelsdækkende institutioner

Tilbud med Region Hovedstaden og Københavns Kommune som driftsherre

Geelsgårdskolen	
Tilbud	Helhedstilbud (folkeskole og fritidshjem) og bo- og aflastningstilbud til elever med svære bevægelsehandicap og elever med medfødt døvblindhed
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none">• Folkeskoleloven § 20, stk. 2• Serviceloven § 33, 44 og 67, stk. 2• Lov om specialundervisning for voksne § 1, stk. 2
Takst	<ul style="list-style-type: none">• 1250 kr. pr. dag for specialundervisning• 1637 kr. pr. dag for specialundervisning til døvblinde• 904 kr. pr. dag for fritidsklub• 1310 kr. pr. dag for fritidsklub til døvblinde• 3866 kr. pr. dag for døgn- og aflastningstilbud
Pladsantal i alt	98

Center for døve	
Tilbud	Tilbud til døve med funktionsnedsættelser. Centrets tilbud spænder fra døgnophold med beskæftigelsestilbud til værested for personer i eget hjem
Lovgrundlag	Serviceloven § 12, 108, 103 og 104
Takst	<ul style="list-style-type: none">• 2815 kr. pr. døgn i Ungdomshuset• 704 kr. pr. døgn i tillæg i Ungdomshuset• 2240 kr. pr. døgn på Oktobervej• 560 kr. pr. døgn i tillæg på Oktobervej• 2800 kr. pr. døgn for aflastning på Oktobervej• 2357 kr. pr. døgn på Egebækvej• 589 kr. pr. døgn i tillæg på Egebækvej• 2946 kr. pr. døgn for aflastning på Egebækvej• 3445 kr. pr. døgn på Wesselsmindevej• 861 kr. pr. døgn i tillæg på Wesselsmindevej• 2511 kr. pr. døgn i Nyborg• 628 kr. pr. døgn i tillæg i Nyborg
Pladsantal i alt	178

Børneklubben	
Tilbud	Målgruppen er førskolebørn med hørenedsættelser og udviklingsmæssige vanskeligheder
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none"> • Serviceloven § 10-12 • Folkeskoleloven § 20, stk. 3
Takst	Ikke oplyst
Pladsantal i alt	98

Instituttet for blinde og svagsynede

Der er ikke oplysninger om tilbuddet i rammeaftalen.

Skolen på Kastelsvej	
Tilbud	Skolen er et landsdækkende center undervisning, pædagogik og vejledning med stor viden og erfaring indenfor børn med Cochlear Implant, hørenedsættelser og døvhed
Lovgrundlag	Folkeskoleloven § 20, stk. 3
Takst	Ikke oplyst
Pladsantal i alt	125

Tilbud med Region Sjælland som driftsherre

Synscenter Refsnæs	
Tilbud	Målgruppen er synshandicappede børn, unge og voksne fra hele landet. Institutionen indeholder en boafdeling og en skoleafdeling. Der tilbydes undervisning i alle folkeskolens fag og et efterskolelignende tilbud. Derudover tilbydes også rådgivning
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none"> • Lov om specialundervisning for voksne § 1, stk. 2 • Folkeskoleloven § 20, stk. 3 • Serviceloven § 10-12, 67, stk. 2 og 112
Takst	<ul style="list-style-type: none"> • 1106 kr. pr. dag i voksenskolen • 1109 kr. pr. dag i børneskolen • 680 kr. pr. dag i efterskolelignende tilbud – undervisning • 1536 kr. pr. døgn i efterskolelignende tilbud • 2385 kr. pr. døgn i boafdelingen
Pladsantal i alt	107,2

Bilag 1: Lands- og landsdelsdækkende institutioner

Filadelfia	
Tilbud	Målgruppen er børn og unge med epilepsi fra hele landet og børn med DAMP fra regionen. Derudover tilbydes også rådgivning
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none">• Folkeskoleloven § 20, stk. 3• Serviceloven § 10-12
Takst	857 kr. pr. dag i børneskolen
Pladsantal i alt	19,5

Tilbud med Region Syddanmark som driftsherre

Nyborgskolen	
Tilbud	Landsdækkende undervisningstilbud for unge i alderen 16-20 år med høretab
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none">• Folkeskoleloven § 20, stk. 3• Serviceloven § 52
Takst	<ul style="list-style-type: none">• 627 kr. pr. dag i skoleafdeling• 699 kr. pr. dag i boafsnit for almindelige beboere• 2068 kr. pr. dag i boafsnit for særlige beboere• 750 kr. pr. dag for konsulenttydelser
Pladsantal i alt	70

Fredericiaskolen	
Tilbud	Center for undervisning og vejledning af døve og hørehæmmede børn
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none"> • Folkeskoleloven § 20, stk. 3 • Serviceloven § 52
Takst	<ul style="list-style-type: none"> • 1216 kr. pr. dag i skoleafdelingen • 795 kr. pr. dag i elevhjem, afdeling 2 • 1967 kr. pr. dag i elevhjem, afdeling 3
Pladsantal i alt	112

Tilbud med Region Nordjylland som driftsherre

Aalborgskolen	
Tilbud	Specialundervisning af døve og hørehæmmede børn og børn med autisme samt specialbørnehave til døve og hørehæmmede småbørn
	<ul style="list-style-type: none"> • Serviceloven § 46 og 81
	<ul style="list-style-type: none"> • 3415 kr. pr døgn for aflastningselevhjem • 1055 kr. pr dag for specialbørnehaven Bambi • 1595 kr. pr. dag for specialbørnehaverne Dumbo og Pluto
Pladsantal i alt	191

Døvblindecentret	
Tilbud	Et landsdækkende helhedstilbud til børn, unge og voksne med medfødt døvblindhed
Lovgrundlag	<ul style="list-style-type: none"> • Serviceloven § 11, stk. 3, 46, 104, 107 og 108
Takst	<ul style="list-style-type: none"> • 4564 kr. pr. døgn for aflastning af døvblinde børn • 3536 kr. pr. døgn for boform for døvblinde voksne • 5661 kr. pr. døgn for behandlingstilbud til voksne døvblinde • 3577 kr. pr. døgn for ungdomshjem for døvblinde • 929 kr. pr. dag for samværs- og aktivitetstilbud
Pladsantal i alt	70

DANSKE
REGIONER

Dampfærgevej 22
2100 København Ø

T 3529 8100

T 3529 8300

E regioner@regioner
www.regioner.dk

Rammeaftaler for 2007

på social- og specialundervisningsområdet

Redaktion: Danske Regioner, november 2006

Tryk: Danske Regioner

ISBN: Trykt udgave: 978-87-7723-469-9

ISBN: Elektronisk udgave: 978-87-7723-469-9